

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 9. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto tiesībsarga (turpmāk arī – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 13/2021),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11. panta 3.¹ daļu un 11.¹ panta 6.¹ daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam.

2. Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11. panta 3.¹ daļa noteic, ka ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi tiek piemēroti apmērā, kas nepārsniedz 80 procentus no fiziskās personas kopējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

Savukārt šā likuma 11.¹ panta 6.¹ daļa paredz, ja maksātājam pēc šajā pantā noteikto korekciju veikšanas ar nodokli apliekamais ienākums ir mazāks par 20 procentiem no saimnieciskās darbības ieņēmumiem, nodokli aprēķina no summas, kas nav mazāka par 20 procentiem no saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesībsarga pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 8. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesībsargam, ja institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, nav tā norādītajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus. Arī saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13. panta 8. punktu tiesībsargam ir tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā, ja iestāde, kas izdevusi apstrīdamo aktu, nav tā norādītajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka tiesībsargs 2020. gada 17. marta pārbaudes lietas atzinumā aicinājis institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – ne vēlāk kā līdz 2020. gada 17. septembrim grozīt apstrīdētās normas un atcelt tajās noteiktos nodokļu maksātāju īpašuma tiesību ierobežojumus.

Tiesībsargs atzinumā paudis uzskatu, ka līdz ar apstrīdēto normu spēkā stāšanos 2018. gada 1. janvārī tikusi mainīta ienākuma noteikšanas, un tādējādi arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība. Proti, ja iepriekš saimnieciskās darbības veicējiem izmaksas bija vienādas ar gūtajiem ieņēmumiem vai lielākas par gūtajiem ieņēmumiem, tad iedzīvotāju ienākuma nodoklis neesot bijis jāmaksā. Savukārt pēc apstrīdēto normu spēkā stāšanās šādos gadījumos saimnieciskās darbības veicējiem ir pienākums maksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli, apliekot ar attiecīgu likmi saimnieciskās darbības 20 procentu ieņēmumu daļu (nevis peļņu), proti, apstrīdēto normu dēļ personām ir jāmaksā iedzīvotāju ienākumu

nodoklis arī tad, ja nav peļņas. Tādējādi apstrīdētās normas nesamērīgi ierobežojot saimnieciskās darbības veicējiem Satversmes 105. pantā noteiktās pamattiesības.

Saeima neesot sniegusi atbildi uz tiesībsarga atzinumu. Tādējādi Saeima nav atzinumā noteiktajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu.

6. Tiesībsarga pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Pieteikumā ir norādīts Pieteikuma iesniedzējs, institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, prasījums Satversmes tiesai, kā arī sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11. panta 3.¹ daļas un 11.¹ panta 6.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam” pēc tiesībsarga pieteikuma (pieteikums Nr. 13/2021).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2021. gada 9. aprīlim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš